

Град Роман Ярославович,
здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
факультет іноземних мов,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Науковий керівник:
Грицак Наталія Русланівна,
доктор педагогічних наук, кандидат філологічних наук,
професор, завідувач кафедри української та зарубіжної
літератур та методик їх навчання,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

КАЗКА «КРИХІТКА ЦАХЕС НА ПРИЗВИСЬКО ЦИНОБЕР» ЕРНСТА ГОФМАНА: СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ ЛІТЕРАТУРИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вивчення та інтерпретація казок залишаються актуальними в сучасному освітньому контекст, адже вони виховують моральні цінності, сприяють розвитку психічного інтелекту, збагачують вивчення культурних аспектів. Саме такою є казка «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер» Е. Гофмана. Аналізуючи твір, без сумніву можна сказати, що світ Гофмана – особливий та створений могутньою уявою автора. У його уяві краса, поезія та свобода взаємопов'язані, що робить людину життєрадісною та щасливою. Це чітко змальовано в експозиції казки [1, с. 2].

Аналіз казки студентами доцільно розпочати з розкриття особливості епохи, в якій жив автор, адже це вплинули як на образи персонажів так і на сам сюжет казки. Ернст Гофман був представником романтизму, який виступав проти класицизму, аби виразити почуття та емоції. У творі Гофман використовує фантастичні елементи для критики соціально-політичних явищ та висміювання негативних рис тодішнього суспільства. Основним об'єктом, який піддається сатирі – є персона Цахеса, яка стоїть за зразком «героя-паразита» або «маленького тирана», а сама ж казка виражає своєрідність та саркастичний підхід до сучасності. Відтак доречним може бути питання: Які паралелі з сучасністю можемо провести?

На жаль, у сучасному світі ми часто стикаємось із несправедливістю, жорстокістю та егоїзмом. Дедалі більше спостерігаємо, як недостойні, ба більше, мерзенні люди присвоюють собі чужі досягнення, чи то возвеличуються за рахунок інших – простих та розумних, скромних і талановитих. Дана проблема сатирично висміяна у казці, а саме в образі Цахеса. В його особі приховано риси підступної, невродливої та огидної людини. Що правда, в часи сьогодення, ми не маємо жодного права та приводу судити людину лише через її зовнішній вигляд, адже це зовсім аморально та не етично, зокрема, це ще й приниження особистості та самих себе, насамперед. Оскільки, всі люди мають такі ж права як ми, як і ми мають бажання, мрії та цілі. Проте, коли ми аналізуємо діяльність Цинобера, то це кардинально змінює ситуацію. Йому усміхнулась доля і він був нагороджений великим скарбом у вигляді трьох волосків, але, на жаль, не зумів ним правильно розпорядитись, бо використовував його лише для здобуття слави, власних злих цілей та особистого збагачення.

Автор піддає критиці також і правління країни, себто сина князя Пафнутія та його прибічників. Іронія ж полягає в тому, що лише недосвідчений, недалекоглядний та егоїстичний правитель може нехтувати своїм народом, чи, навіть, застосовувати репресії проти нього аби здобути визнання і славу. Пафнутій є доволі «короткозорим» та наївним, оскільки не сприймає тверезо поради свого камердинера щодо запровадження освіти. А про народ ніхто і не думав дбати, бо освіта – це був єдиний шанс камердинера стати міністром, і він цей шанс використав. Метафорично Гофман має намір висміяти суспільні вади, корупцію, владу та прагнення до влади, а також невірність та бездумне відмовлення від гуманістичних цінностей. Оскільки, впровадження так званої «освіти» передбачає не лише вирубку лісів, а й вигнання з країни всіх людей небезпечних настроїв.

Ще однією проблемою у казці є протиставлення творчої людини та бездуховних філістерів. У казці філістери зображені як люди, які живуть у реальній дійсності та не мають жодного уявлення про «вищі світи». Філістерів дуже багато і вони є основною складовою суспільства. Типовими

представниками філістерів є бюргери, чиновники, комерсанти, люди «корисних професій», які мали вигоду, достаток і твердо встановлені поняття і цінності. У свою ж чергу, ентузіасти – це люди, яким притаманне відчуття прекрасного та глибока духовність, а їхній світ набагато ширший і складніший, проте прекрасніший. Вони живуть за духовними інтересами та мистецтвом. Цей прошарок суспільства представляють актори, музиканти і художники. Але найгірше та найстрашніше в цьому те, що філістери витіснили ентузіастів. І знову ж таки, проводячи паралелі із сучасністю, ми бачмо вкрай схожу картину, що навіює смуток і печаль.

Сприяє розвитку критичного мислення студентів проведення порівняння з сучасністю: викладач може спонукати до аналізу казки в контексті сучасності. Це включає в себе і порівняння тем, ідей та поведінки персонажів стосовно сучасних реалій, а також обговорення актуальності моральних аспектів твору. Оскільки казка Ернста Гофмана славиться своєю стилістичною різноманітністю та мовним мистецтвом, студенти можуть вивчати вживання мовних засобів, метафор, порівнянь та іронії, щоб розкрити те, як автор створює атмосферу і впливає на читача. Варто також згадати і про психологічний аспект. Вивчення казки може поширювати обговорення психологічних аспектів персонажів, зокрема їхніх емоцій та мотивацій. Студенти можуть аналізувати вплив страхів на поведінку героїв та їх стратегії подолання труднощів.

Підсумовуючи, можна зауважити, що такі люди як Цахес і йому подібні з'являються і надалі. Цьому лише сприяє засліплене суспільство, яке втратило духовні цінності та створило собі кумира. Багатство й людська глупота, а також те, що люди забували закони природи й краси, – все це призвело до панування безглуздості й вульгарності. Проте ніколи не можна опускати руки, а варто надіятись на краще та вірити у велику силу мистецтва. Сподіваймося, що відродження духовності призведе до процвітання життя у суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА

1. Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер

<https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=143>